Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2026/2615

24.11.2026

ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2026/2615

z 23. novembra 2026

o podpore zo strany Únie činnostiam prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie spôsobilosti

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 28 ods. 1 a článok 31 ods. 1,

so zreteľom na návrh vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

(1) Európska rada 12. decembra 2003 prijala stratégiu EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (ďalej len „stratégia“), v ktorej sa účinný multilateralizmus a všeobecné uplatňovanie a vykonávanie existujúcich noriem v oblasti odzbrojenia a nešírenia uvádzajú ako kľúčové prvky prístupu Únie. V stratégii sa okrem iného vyzýva na skoré nadobudnutie platnosti Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (ďalej len „CTBT“) a jej všeobecné uplatňovanie a na posilnenie medzinárodných mechanizmov overovania. Únia túto stratégiu aktívne vykonáva, a to aj poskytovaním finančných zdrojov na podporu projektov realizovaných multilaterálnymi inštitúciami, ako je napríklad prípravná komisia Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (ďalej len „CTBTO“).

(2) Rada 21. júla 2003 prijala rozhodnutie Rady 2003/567/SZBP [1], v ktorom sa ustanovuje, že v rámci podpory skorého nadobudnutia platnosti CTBT Európska únia má vyzvať všetky štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby CTBT bezodkladne podpísali a ratifikovali.

(3) Rada 17. novembra 2003 prijala spoločnú pozíciu 2003/805/SZBP [2] o všeobecnom uplatňovaní a posilňovaní multilaterálnych dohôd v oblasti nešírenia zbraní hromadného ničenia a nosičov zbraní. V uvedenej spoločnej pozícii sa okrem iného vyzýva na podporu skorého nadobudnutia platnosti CTBT.

(4) Signatárske štáty CTBT sa rozhodli zriadiť prípravnú komisiu s právnou spôsobilosťou a s postavením medzinárodnej organizácie, aby účinne vykonávala CTBT až do zriadenia CTBTO.

(5) Skoré nadobudnutie platnosti CTBT, jej všeobecné uplatňovanie a posilnenie monitorovacieho a overovacieho systému prípravnej komisie CTBTO sú dôležitými cieľmi stratégie. Únia dôsledne podporuje tieto ciele, a to aj prostredníctvom finančných príspevkov na činnosti prípravnej komisie.

(6) V programe s názvom „Zabezpečenie našej spoločnej budúcnosti: program pre odzbrojenie“ generálny tajomník Organizácie Spojených národov uviedol, že CTBT obmedzuje vývoj nových pokročilých typov jadrových zbraní, čím brzdí preteky v zbrojení, a slúži ako silná normatívna prekážka voči štátom, ktoré by sa potenciálne mohli snažiť vyvinúť, vyrábať a následne nadobúdať jadrové zbrane v rozpore so svojimi záväzkami v oblasti nešírenia jadrových zbraní. Tieto ciele sa ďalej odrážajú v „Pakte pre budúcnosť“ Organizácie Spojených národov, najmä v opatrení 25 nazvanom „Budeme presadzovať cieľ dosiahnuť svet bez jadrových zbraní“, v ktorom sa opätovne potvrdzuje cieľ dosiahnuť svet bez jadrových zbraní a vyzýva sa na posilnenie štruktúry odzbrojenia a nešírenia zbraní, zabránenie akémukoľvek narušaniu existujúcich medzinárodných noriem a vykonávanie opatrení na zabránenie pretekom v zbrojení a predchádzanie jadrovej vojne. Základným nástrojom na dosiahnutie uvedených cieľov je CTBT.

[1] Rozhodnutie Rady 2003/567/SZBP z 21. júla 2003, ktorým sa vykonáva spoločná pozícia 1999/533/SZBP týkajúca sa príspevku Európskej únie na podporu urýchleného nadobudnutia platnosti Zmluvy o úplnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) (Ú. v. EÚ L 192, 31.7.2003, s. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2003/567/oj).

[2] Spoločná pozícia Rady 2003/805/SZBP zo 17. novembra 2003 o všeobecnom uplatňovaní a posilňovaní multilaterálnych dohôd v oblasti nešírenia zbraní hromadného ničenia a nosičov zbraní (Ú. v. EÚ L 302, 20.11.2003, s. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2003/805/oj).

(7) V Strategickom kompase pre bezpečnosť a obranu z roku 2022 sa hovorí o pretrvávajúcej hrozbe šírenia zbraní hromadného ničenia a ich nosičov, rozširovaní jadrových arzenálov, vývoji nových zbraňových systémov, ako aj o používaní jadrových hrozieb niektorými krajinami a za cieľ Únie sa stanovuje posilnenie konkrétnych opatrení na podporu cieľov v oblasti odzbrojenia, nešírenia zbraní a kontroly zbrojenia.

(8) Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov vo svojej rezolúcii č. 80/70 z 1. decembra 2025 o CTBT opätovne potvrdilo význam CTBT a naliehavo vyzvalo všetky štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby CTBT čo najskôr podpísali a ratifikovali, najmä tých deväť štátov, ktoré musia CTBT ratifikovať, aby mohla nadobudnúť platnosť. V uznesení sa tiež zdôraznilo, že je dôležité zachovať dynamiku smerujúcu k dokončeniu všetkých prvkov verifikačného režimu a zaviesť plány a vyčleniť primerané zdroje na jeho dlhodobú udržateľnosť.

(9) V rámci vykonávania stratégie prijala Rada tri jednotné akcie a šesť rozhodnutí na podporu činností prípravnej komisie CTBTO, a to jednotné akcie 2006/243/SZBP ([3]), 2007/468/SZBP ([4]) a 2008/588/SZBP ([5]) a rozhodnutia 2010/461/SZBP ([6]), 2012/699/SZBP ([7]), (SZBP) 2015/1837 ([8]), (SZBP) 2018/298 ([9]), (SZBP) 2020/901 ([10]) a (SZBP) 2023/2064 ([11]). Dlhodobá podpora zo strany Únie by preto mala pokračovať.

(10) Technickým vykonávaním tohto rozhodnutia by sa mala poveriť prípravná komisia CTBTO, ktorá je na základe svojich jedinečných odborných znalostí a spôsobilostí vďaka sieti Medzinárodného monitorovacieho systému (IMS), zahŕňajúceho vyše 337 zariadení na celom svete, a Medzinárodnému dátovému stredisku (IDC) jedinou medzinárodnou organizáciou, ktorá je schopná a oprávnená vykonávať toto rozhodnutie. Činnosť, ktorou Únia poskytuje podporu, je možné financovať len prostredníctvom mimorozpočtového príspevku vyčleneného pre prípravnú komisiu CTBTO,

([3]) Jednotná akcia Rady 2006/243/SZBP z 20. marca 2006 na podporu činností prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) v oblasti odbornej prípravy a budovania overovacích kapacít a v rámci vykonávania Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 88, 25.3.2006, s. 68, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2006/243/oj).

([4]) Jednotná akcia Rady 2007/468/SZBP z 28. júna 2007 na podporu činností prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) s cieľom posilniť monitorovacie a overovacie kapacity v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 176, 6.7.2007, s. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2007/468/oj).

([5]) Jednotná akcia Rady 2008/588/SZBP z 15. júla 2008 na podporu činností prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie kapacity v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 189, 17.7.2008, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2008/588/oj).

([6]) Rozhodnutie Rady 2010/461/SZBP z 26. júla 2010 o podpore činností prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie spôsobilosti v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 219, 20.8.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/461/oj).

([7]) Rozhodnutie Rady 2012/699/SZBP z 13. novembra 2012 o podpore činností prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie spôsobilosti a v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 314, 14.11.2012, s. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/699/oj).

([8]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2015/1837 z 12. októbra 2015 o podpore Únie pre činnosti prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie spôsobilosti a v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 266, 13.10.2015, s. 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1837/oj).

([9]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2018/298 z 26. februára 2018 o podpore zo strany Únie činnostiam prípravnej komisie pre Organizáciu Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie spôsobilosti a v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 56, 28.2.2018, s. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/298/oj).

([10]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2020/901 z 29. júna 2020 o podpore zo strany Únie činnostiam prípravnej komisie pre Organizáciu Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie spôsobilosti a v rámci vykonávania stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (Ú. v. EÚ L 207, 30.6.2020, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/901/oj).

([11]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2023/2064 z 25. septembra 2023 o podpore zo strany Únie činnostiam prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) s cieľom posilniť jej monitorovacie a overovacie spôsobilosti (Ú. v. EÚ L 238, 27.9.2023, s. 122, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2064/oj).

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Na účely vykonávania stratégie, Globálnej stratégie EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie a Strategického kompasu pre bezpečnosť a obranu Únia naďalej podporuje činnosti prípravnej komisie CTBTO prostredníctvom operačnej činnosti.

2. Činnosť uvedená v odseku 1 má za ciele:

a) posilniť spôsobilosti monitorovacieho a overovacieho systému CTBT;

b) posilniť spôsobilosti signatárskych štátov CTBT, aby si mohli plniť povinnosti týkajúce sa overovania vyplývajúce z CTBT, a umožniť im plne využívať výhody vyplývajúce z ich účasti na režime CTBT.

Prostredníctvom tohto úsilia má táto činnosť tiež podporovať všeobecné uplatňovanie a nadobudnutie platnosti CTBT.

3. Podrobný opis tejto činnosti sa uvádza v prílohe.

Článok 2

1. Za vykonávanie tohto rozhodnutia zodpovedá vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoký predstaviteľ“).

2. Technické vykonávanie činnosti uvedenej v článku 1 zabezpečuje prípravná komisia CTBTO.

3. Prípravná komisia CTBTO plní túto úlohu pod vedením vysokého predstaviteľa. Na tento účel vysoký predstaviteľ uzavrie s prípravnou komisiou CTBTO potrebné dojednania.

Článok 3

1. Finančná referenčná suma na vykonávanie činnosti, ktorú financuje Únia, uvedenej v článku 1 je 5 199 996,70 EUR.

2. Výdavky financované z referenčnej sumy uvedenej v odseku 1 sa spravujú v súlade s pravidlami a postupmi, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie.

3. Na náležité riadenie výdavkov financovaných zo sumy uvedenej v odseku 1 dohliada Komisia. Na tento účel uzavrie s prípravnou komisiou CTBTO dohodu o príspevku. V dohode o príspevku sa stanoví, že prípravná komisia CTBTO má zabezpečovať viditeľnosť príspevku Únie primeranú jeho výške.

4. Komisia pristúpi k uzavretiu dohody uvedenej v odseku 3 čo najskôr po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia. Informuje Radu o všetkých ťažkostiach, ktoré v tomto procese vzniknú, ako aj o dátume uzavretia dohody.

Článok 4

1. Vysoký predstaviteľ podáva Rade správu o vykonávaní tohto rozhodnutia na základe pravidelných správ prípravnej komisie CTBTO. Tieto správy tvoria základ hodnotenia, ktoré vykonáva Rada.

2. Komisia informuje o finančných aspektoch vykonávania činnosti uvedenej v článku 1.

Článok 5

1. Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

2. Toto rozhodnutie stráca účinnosť po uplynutí 36 mesiacov po uzavretí dohody uvedenej v článku 3 ods. 3. Rozhodnutie však stráca účinnosť po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti, ak sa v tejto lehote dohoda neuzavrie.

V Bruseli 23. novembra 2026

Za Radu

predseda

M. HEYDON

PROJEKTOVÝ DOKUMENT

PODPORA ČINNOSTIAM PRÍPRAVNEJ KOMISIE ORGANIZÁCIE ZMLUVY O VŠEOBECNOM ZÁKAZE JADROVÝCH SKÚŠOK (CTBTO)

Kontext

Zmluvou o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) sa zakazujú všetky výbuchy v rámci skúšok jadrových zbraní. Tridsať rokov po tom, ako sa otvorila na podpis, zostáva táto zmluva základným kameňom medzinárodnej štruktúry v oblasti nešírenia a prispieva k medzinárodnému mieru a bezpečnosti. Slúži ako opatrenie na budovanie bezpečnosti a dôvery tým, že obmedzuje vývoj nových jadrových zbraní a zlepšovanie existujúcich jadrových arzenálov.

Zmluva sa opiera o najmodernejší verifikačný režim. Medzinárodný monitorovací systém (IMS) spolu s Medzinárodným dátovým strediskom (IDC) poskytuje nepretržitý tok dát v reálnom čase s cieľom umožniť odhaľovanie a posudzovanie udalostí, ktoré by mohli naznačovať výbuch v rámci skúšky jadrovej zbrane. IMS zahŕňa 337 zariadení na celom svete, zatiaľ čo IDC zhromažďuje, spracúva a analyzuje dáta a distribuuje výsledné informácie signatárskym štátom. Prípravná komisia Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (ďalej len „prípravná komisia“) v rámci príprav na nadobudnutie platnosti zmluvy tiež rozvíja svoju spôsobilosť inšpekcií na mieste (OSI) a zároveň pokračuje v úsilí o všeobecné uplatňovanie zmluvy.

Naďalej je nevyhnutné zachovanie a ďalšie posilnenie verifikačného režimu CTBT. S vývojom technologických, vedeckých a geopolitických podmienok majú pre zachovanie účinnosti, dôveryhodnosti a operačnej pripravenosti verifikačného režimu a na zabezpečenie jeho dlhodobej udržateľnosti zásadný význam trvalé investície a medzinárodná spolupráca.

Celkový cieľ

Celkovým cieľom projektu je prispieť k medzinárodnému mieru a bezpečnosti, budovaniu dôvery a posilneniu globálnej architektúry v oblasti nešírenia jadrových zbraní prostredníctvom podpory CTBT v súlade s článkom 21 Zmluvy o Európskej únii s cieľom „zachovávať mier, predchádzať konfliktom a posilňovať medzinárodnú bezpečnosť“.

Konkrétne ciele

Prostredníctvom projektu sa:

1. posilní medzinárodný monitorovací a verifikačný režim CTBTO;

2. posilnia spôsobilosti signatárskych štátov CTBT, aby si mohli plniť povinnosti týkajúce sa overovania vyplývajúce z CTBT, a umožní sa im plne využívať výhody vyplývajúce z ich účasti na režime CTBT.

Prostredníctvom tohto úsilia sa projektom podporí aj všeobecné uplatňovanie a nadobudnutie platnosti CTBT.

Prístup

Projekt sa bude vykonávať prostredníctvom koordinovaného dvojpilierového prístupu, ktorým sa posilnia technické základy verifikačného režimu CTBT, ako aj kapacity signatárskych štátov účinne sa na ňom zúčastňovať.

Prvý pilier sa zameriava na konsolidáciu a rozvoj technologickej a vedeckej infraštruktúry, o ktorý sa opiera medzinárodný monitorovací systém CTBTO, analýza dát a pripravenosť inšpekcií na mieste. To zahŕňa údržbu pomocných seizmických staníc, zlepšenie modelovania atmosférického prenosu (ATM) a ďalší rozvoj nástrojov kontroly na mieste – zabezpečenie spoľahlivosti, odolnosti a dlhodobej udržateľnosti verifikačného režimu.

Druhý pilier sa zameriava na posilnenie budovania kapacít, čo signatárskym štátom – najmä rozvojovým krajinám – umožní aktívne prispievať k verifikačnému režimu CTBT a práci organizácie a mať z nich prospech. Podporuje aj inkluzívnu angažovanosť prostredníctvom cielených iniciatív pre ženy a mládež.

Predpokladané výstupy

— Vykonávanie údržby alebo oprava minimálne 6 pomocných seizmických staníc. Zlepšená dostupnosť overených dát, čo sa odrazí v skrátení doby výpadkov a stabilnom výkone staníc po údržbe alebo oprave.

— Zmodernizovaný softvér virtuálneho strediska pre využívanie údajov (vDEC). To zahŕňa špecializované webové rozhranie vDEC, prístup k dátam o tvare vĺn v súlade so službami Federálnej digitálnej seizmografickej siete (FDSN), zvýšenú bezpečnosť používateľov s prispôsobenými povoleniami, zjednodušenú integráciu API, prispôsobené služby týkajúce sa žiadostí o dáta a modernizovanú infraštruktúru serverov s aktualizovanou a optimalizovanou správou dát.

— Stanovenie efektívnej a spoľahlivej operačnej modelovacej konfigurácie ATM. Medzi kľúčové výstupy patria aktualizované operačné referenčné porovnávanie a odporúčania, usmernenia pre výpočtovú infraštruktúru, spoločný referenčný rámec a činnosti v oblasti zapojenia zainteresovaných strán a prenosu znalostí.

— Vyvinutie prototypu softvéru na posudzovanie a vyhodnocovanie zdrojového člena (STARS). Výstupy zahŕňajú knižnicu referenčných prípadov, balík technickej dokumentácie a program odbornej prípravy.

— Zlepšenie spôsobilostí na spracúvanie seizmických udalostí prostredníctvom nových funkcií softvéru NET-VISA, čím sa zlepší včasné vydávanie každodenných bulletinov (REB) a posilní účinnosť monitorovania.

— Zlepšenie spôsobilostí na spracúvanie hydroakustických udalostí prostredníctvom nových funkcií založených na PMCC v rámci softvérového balíka NDC-in-a-Box, čím sa zlepší schopnosť národných dátových centier (NDC) reprodukovať hydroakustické produkty IDC.

— Prevádzka a údržba troch prenosných systémov na monitorovanie rádioaktívneho xenónu umiestnené v Japonsku, čím sa zlepší pochopenie pozaďovej variability rádioaktívneho xenónu a podporí overovanie CTBT.

— Vyvinutie dvoch nových modulov terénnych laboratórií pre inšpekcie na mieste, v ktorých sa nachádza rádionuklidová zložka laboratória. Výstupy zahŕňajú štandardizované operačné postupy a konfigurácie vyvinuté pre zložku rádionuklidov aj zložku vzácnych plynov terénneho laboratória pre inšpekcie na mieste.

— Zorganizovanie troch regionálnych školení/seminárov a dvoch školení týkajúcich sa softvéru SeisComp na posilnenie kapacít zamestnancov národných dátových centier, pričom osobitný dôraz sa bude klásť na podporu účasti žien.

— Inštalácia a údržba až do dvanástich systémov budovania kapacít (CBS) na účely získavania, spracovania a analýzy seizmických, hydroakustických a infrazvukových (SHI) a rádionuklidových dát.

— Organizácia jedného regionálneho úvodného kurzu o inšpekciách na mieste (RIC-27) v regióne Latinskej Ameriky a Karibiku, ktorý poskytne odbornú prípravu technickým expertom zo signatárskych štátov.

— Účasť najmenej 13 technických expertov z rozvojových signatárskych štátov na každom polročnom zasadnutí pracovnej skupiny pre overovanie v rokoch 2027 a 2028.

— Posilnenie skupiny mladých lídrov CTBT ako platformy pre angažovanosť a osvetu medzi mladými odborníkmi a študentmi. Účasť viac ako 50 mladých ľudí na odbornej príprave prostredníctvom cielených iniciatív na budovanie kapacít a príležitostí na vytváranie sietí a vytvorenie strategických partnerstiev s inými organizáciami.

— Podpora najmenej 40 žien na začiatku kariéry prostredníctvom dvoch cyklov mentorského programu v rokoch 2027 až 2029, pričom sa využije individuálne mentorstvo, činnosti profesijného rozvoja, príležitosti na vytváranie sietí a spolupráca s expertmi a partnermi CTBTO.

— Každoročná organizácia série činností v oblasti rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien zo strany CTBTO.

Trvanie

Celkové odhadované trvanie činnosti je 36 mesiacov.

Prvý pilier: posilnenie technologickej a vedeckej infraštruktúry

Cieľom prvého piliera je konsolidácia a posilnenie technologických a vedeckých základov Medzinárodného monitorovacieho systému CTBTO, kapacít na analýzu dát a pripravenosti inšpekcií na mieste.

Údržba certifikovaných pomocných seizmických staníc IMS

Kontext

Projekt sa zaoberá pretrvávajúcou výzvou, ktorou je zachovanie prevádzkovej výkonnosti 120 pomocných seizmických staníc Medzinárodného monitorovacieho systému, ktoré sú dôležitou súčasťou verifikačného režimu CTBT. Hoci zodpovednosť za prevádzku a údržbu staníc nesú hostiteľské krajiny, obmedzené vnútroštátne zdroje môžu časom viesť k postupnému zhoršovaniu výkonnosti a spoľahlivosti staníc.

Činnosti sa zamerajú na cielenú údržbu a riešenie problémov na staniciach s nedostatočnou výkonnosťou, pričom sa uprednostnia stanice nachádzajúce sa v krajinách, ktoré čelia finančným obmedzeniam (predovšetkým príjemcovia oficiálnej rozvojovej pomoci OECD). V odôvodnených prípadoch sa zavedú aj preventívne opatrenia údržby s cieľom zvýšiť odolnosť a znížiť riziko budúcich výpadkov. Intervencie môžu zahŕňať výmenu zastaraného vybavenia alebo vybavenia po skončení životnosti a zlepšenia dodávok energie, uzemňovacích systémov a podpornej infraštruktúry.

Prevádzkovatelia dostanú prostredníctvom návštev staníc a misií technickej podpory na mieste praktické usmernenia a praktickú odbornú prípravu s cieľom posilniť ich schopnosť nezávisle prevádzkovať a udržiavať stanice a riešiť ich problémy. Toto úsilie dopĺňa širšie činnosti budovania kapacít vrátane kurzov technickej odbornej prípravy pre prevádzkovateľov staníc, ktoré sa uskutočňujú vo viedenskom medzinárodnom stredisku.

Predpokladané výsledky

— Lepšia výkonnosť a spoľahlivosť cieľových pomocných staníc IMS prostredníctvom údržby a modernizácie vybavenia.

— Lepšie kapacity prevádzkovateľov staníc na prevádzku, údržbu a riešenie problémov pomocných staníc.

Predpokladané výstupy

— Údržba, výmena vybavenia a vylepšenia infraštruktúry vykonané v najmenej 6 pomocných staniciach IMS.

— Lepšia dostupnosť overených dát.

Spracovanie hydroakustických dát v staniciach pomocou DTK-PMCC

Kontext

Navrhovaná činnosť sa zaoberá súčasným obmedzením schopnosti národných dátových centier (NDC) reprodukovať hydroakustické prvky a udalosti IDC. Hydroakustické dáta sa spracúvajú v IDC pomocou algoritmov detekcie a extrakcie prvkov (DFX), spracovania pre stanice (StaPro) a odhadu hydroakustického azimutu a pomalosti (HASE), ktoré generujú hydroakustické detekcie, prvky a zdrojové parametre. Hoci softvérový balík NDC-in-a-Box podporuje spracovanie hydroakustických dát, v súčasnosti nezahŕňa funkciu HASE, čím sa obmedzuje reprodukcia produktov IDC.

V nadväznosti na predchádzajúcu prácu v oblasti vývoja sa v rámci projektu bude ďalej prispôsobovať a validovať algoritmus progresívnej viackanálovej korelácie (PMCC) pre hydroakustické aplikácie. PMCC je už k dispozícii v softvérovom balíku NDC-in-a-Box a preukázal schopnosť reprodukovať výsledky IDC DFX a StaPro, pričom sľubné sú výsledky pre extrakciu hydroakustických prvkov a výstupy HASE. Projektom sa doplní táto spôsobilosť a NDC budú môcť generovať hydroakustické prvky a udalosti v súlade so spracovaním zo strany IDC a posilnia sa spôsobilosti hydroakustickej analýzy v rámci celého verifikačného režimu CTBT.

Predpokladaný výsledok

— Zvýšená schopnosť všetkých NDC reprodukovať hydroakustické prvky a udalosti IDC s využitím PMCC v rámci softvérového balíka NDC-in-a-Box, čím sa zlepší konzistentnosť s produktmi IDC a posilnia sa spôsobilosti hydroakustickej analýzy v rámci celého verifikačného režimu CTBT.

Predpokladané výstupy

— Validovaná metodika založená na PMCC na reprodukciu výsledkov spracovania hydroakustických dát zo strany IDC.

— Hodnotenie výkonnosti (G)PMCC pre klasifikáciu hydroakustickej fázy, extrakciu prvkov a generovanie udalostí.

— Reprodukcia výstupov StaPro a HASE.

— Zavedenie spôsobilostí PMCC na spracovanie hydroakustických dát v rámci systémov IDC a softvérového balíka NDC-in-a-Box.

— Modernizovaný softvér (G)PMCC schopný reprodukovať hydroakustické prvky a udalosti IDC.

— Dokumentácia pre používateľov a praktické usmernenia pre spracovanie hydroakustických dát pomocou (G)PMCC.

Modernizácia virtuálneho strediska pre využívanie údajov CTBTO (vDEC)

Kontext

Virtuálne stredisko pre využívanie údajov CTBTO (vDEC) poskytuje výskumným pracovníkom a vedeckým inštitúciám prístup k dátam IMS a IDC na civilné a vedecké účely. Stredisko vDEC umožnilo od svojho založenia v roku 2011 s podporou EÚ viac ako 230 výskumných projektov na celom svete, ktoré prispeli k vedeckým publikáciám, prezentáciám na konferenciách a pokroku v metodikách monitorovania.

Súčasná platforma sa opiera o zastaranú infraštruktúru a podporné procesy. Používatelia majú obmedzené samoobslužné možnosti prístupu k dátam a vyhľadávania v databáze IDC, čo vedie k značným požiadavkám na technickú pomoc. Okrem toho si niektoré žiadosti o dáta, najmä pokiaľ ide o dáta týkajúce sa rádionuklidov, vyžadujú manuálne spracovanie a dodanie zo strany prípravnej komisie, čím sa znižuje prevádzková efektívnosť.

Projektom sa zmodernizuje stredisko vDEC prostredníctvom modernizovanej infraštruktúry, zavedenia služieb Federálnej digitálnej seizmografickej siete (FDSN) pre prístup k dátam o tvare vĺn, lepšej správy a bezpečnosti používateľov a novej webovej platformy na predkladanie a správu žiadostí o dáta. Týmito zlepšeniami sa zefektívni poskytovanie údajov, zníži sa administratívne zaťaženie a používateľom sa poskytne efektívnejší a bezpečnejší prístup k zdrojom dát CTBTO.

Predpokladané výsledky

— Lepšia používateľská skúsenosť.

— Zvýšená bezpečnosť a lepšia správa používateľov.

— Zvýšená prevádzková efektívnosť prostredníctvom zjednodušených postupov žiadostí o dáta a ich poskytovania.

— Príspevok k vedeckému výskumu a inováciám.

Predpokladané výstupy

— Nové používateľské rozhranie.

— Služby FDSN pre dáta o tvare vĺn.

— Nové, bezpečnejšie používateľské profily.

— Prispôsobená služba, ktorá používateľovi poskytuje údaje zo servera strediska vDEC.

— Vylepšený server.

— Aktualizovaná príručka.

BEST-ATM – referenčné porovnávanie a hodnotenie pre strategické ATM

Kontext

Modelovanie atmosférického prenosu (ATM) simuluje prepravu a rozptyl plynov a častíc v atmosfére a je kľúčovou zložkou monitorovania rádionuklidov. Podporuje overovanie na základe zmluvy, posudzovanie situácie a opatrenia na budovanie dôvery tým, že umožňuje priraďovanie pozorovaných koncentrácií rádionuklidov k potenciálnym zdrojovým regiónom. Súčasný rámec operačného modelovania poskytuje spoľahlivú podporu už mnoho rokov; pokrok v modelovacích technikách, asimilácii dát, výpočtových kapacitách a analytických požiadavkách si však vyžaduje systematické prehodnocovanie operačných prístupov.

V rámci navrhovanej činnosti sa budú porovnávať a vyhodnocovať operačné konfigurácie ATM s cieľom identifikovať najúčinnejšie prístupy k monitorovaniu rádionuklidov. To zahŕňa posudzovanie ďalšej vhodnosti súčasných metodík, identifikáciu príležitostí na zlepšenie a hodnotenie doplnkových stratégií modelovania s cieľom zvýšiť spoľahlivosť a dôveru v operačné výsledky. Táto činnosť takisto poskytne základ založený na dôkazoch pre budúce plánovanie výpočtovej infraštruktúry posúdením vzťahu medzi výkonnosťou modelovania, operačnými požiadavkami a potrebami zdrojov.

Predpokladané výsledky

— Posilnené vedecké a operačné základy monitorovania rádionuklidov.

— Posilnená dôvera vo výsledky operačného modelovania.

— Zvýšená odolnosť a budúca pripravenosť monitorovacieho systému.

— Lepší základ pre strategické rozhodovanie a plánovanie infraštruktúry.

Predpokladané výstupy

— Správa o operačnom referenčnom porovnávaní a hodnotení.

— Balík odporúčaní pre budúce operačné modelovanie.

— Výpočtové požiadavky a usmernenia týkajúce sa infraštruktúry.

— Spoločný referenčný rámec a dokumentácia.

— Činnosti v oblasti zapojenia zainteresovaných strán a prenosu znalostí.

Integrovaný rámec neistoty pre produkty IDC novej generácie založené na modelovaní atmosférického prenosu (IUF-ATM)

Kontext

ATM sa používa spolu s meraniami rádionuklidov na identifikáciu potenciálnych zdrojových oblastí zistených rádionuklidov, čím sa poskytuje dôležitý nástroj na overovanie z hľadiska CTBT. Merania aj výsledky modelovania však môžu byť neisté, a preto má kvantifikácia neistoty zásadný význam pre informovanú analýzu a rozhodovanie.

CTBTO s podporou EÚ vypracovala súhrnný rámec na kvantifikáciu neistoty súvisiacej s meteorologickými podmienkami a ATM. Na základe toho sa v rámci navrhovanej činnosti začlenia informácie týkajúce sa neistoty priamo do produktov a funkcií IDC založených na ATM. Reaguje sa tým na požiadavky signatárskych štátov týkajúce sa produktov ATM, ktoré explicitnejšie informujú o neistote, a zvyšuje sa analytická hodnota a operačná relevantnosť produktov posudzovania a monitorovania rádionuklidov.

Predpokladané výsledky

— Širšie využívanie produktov ATM na posudzovanie detekcie rádionuklidov a výkonnosti siete, ktoré zohľadňujú neistotu.

— Lepšie overovacie spôsobilosti signatárskych štátov, ktoré budú schopné začleniť neistotu ATM do svojich posúdení detekcie rádionuklidov, čím sa zvýši spoľahlivosť a znížia skreslené interpretácie.

— Zvýšená prevádzková pripravenosť IDC s funkciami ATM zohľadňujúcimi neistotu začlenenými do bežných pracovných postupov a správ.

Predpokladané výstupy

— Oblasti záujmu zohľadňujúce neistotu na podporu identifikácie zdrojového regiónu.

— Produkty rekonštrukcie zdroja doplnené o odhady neistoty, pokiaľ ide o umiestnenie, čas a intenzitu emisií.

— Produkty fúzie dát zohľadňujúce neistotu, v ktorých sa integrujú informácie o rádionuklidoch a tvaroch vĺn.

Softvér na posudzovanie a vyhodnocovanie zdrojového člena (STARS)

Kontext

Rozširujúce sa civilné jadrové činnosti zvyšujú globálnu úroveň pozadia rádioaktívneho xenónu, čo sťažuje odlíšenie bežných priemyselných emisií od rozlišovacích znakov relevantných pre overovanie z hľadiska CTBT. Rastúcim objemom dát IMS o vzácnych plynoch sa zároveň zvyšujú požiadavky na analýzu odborným personálom.

Na riešenie týchto výziev sa v rámci STARS vyvinie prototypový nástroj na podporu počiatočnej charakterizácie pravdepodobných zdrojových lokalít a intenzity uvoľňovania emisií rádioaktívneho xenónu súvisiacich s priemyslom. Tým, že tento nástroj poskytne štruktúrovaný a transparentný analytický rámec, sa zlepší konzistentnosť posúdení zdrojových členov a poskytne východisko pre budúce hodnotenia prevádzkyschopnosti.

Predpokladané výsledky

— Lepšie spôsobilosti na posúdenie a intepretáciu zdrojov rádioaktívneho xenónu súvisiacich s priemyslom pomocou štruktúrovaných pracovných postupov inverzného modelovania.

— Rýchlejšie a konzistentnejšie posúdenia.

— Posilnená analytická kapacita prostredníctvom odbornej prípravy zamestnancov a používania softvéru STARS.

— Posilnená udržateľnosť a prenos znalostí prostredníctvom zdokumentovaných, transparentných a udržiavateľných metodík.

— Posilnený rámec spolupráce na hodnotenie a budúcu integráciu prístupov založených na fúzii dát.

Predpokladané výstupy

— Prototyp STARS v1.0 na počiatočnú charakterizáciu zdrojového člena emisií rádioaktívneho xenónu súvisiacich s priemyslom pomocou ATM a metód inferencie.

— Knižnica referenčných prípadov historických a syntetických scenárov na podporu hodnotenia výkonnosti a posúdenia prevádzkyschopnosti.

— Technická a používateľská dokumentácia na podporu vykonávania, transparentnosti a dlhodobej prevádzkyschopnosti.

— Program odbornej prípravy, ktorý odborným pracovníkom umožní uplatňovať STARS v analytických pracovných postupoch a operačných scenároch.

***Pomoc analytikom počas série následných otrasov* – NET-VISA**

Kontext

Analytici IDC zvyčajne skúmajú približne 100 seizmických udalostí denne, pričom tento počet sa pri veľkých sériách následných otrasov zvyšuje na 300 alebo viac. Tieto prudké nárasty vytvárajú prevádzkové prekážky, obmedzujú komplexné preskúmanie udalostí a spôsobujú oneskorenie pri vypracúvaní bulletinov IDC.

Na riešenie tejto výzvy sa v rámci projektu zavedie softvér, ktorý umožní rýchlu identifikáciu a spracovanie sérií následných otrasov pomocou zavedeného algoritmu empirického spracovania porovnávaných polí (Empirical Matched Field Processing – EMFP). Odhalením zoskupení podobných seizmických udalostí umožní tento nástroj analytikom rozpoznať a spracovať následné otrasy spoločne, a nie jednotlivo. Touto spôsobilosťou sa zlepší efektívnosť pracovného postupu počas období s veľkým počtom udalostí, podporí sa včasné vydávanie produktov IDC a zlepší sa reakcieschopnosť monitorovacích operácií.

Predpokladané výsledky

— Lepšia kvalita a spoľahlivosť automatických seizmických bulletinov, ktoré poskytnú pevnejší základ pre analytické hodnotenie.

— Efektívnejšie a včasnejšie spracovanie seizmických udalostí v prípadoch veľkého počtu sérií následných otrasov, čím sa podporí včasné vydávanie denných bulletinov IDC (Reviewed Event Bulletin – Buletin skúmaných udalostí).

— Lepšie identifikovanie spojení medzi seizmickými udalosťami, ktorého výsledkom bude presnejšia a konzistentnejšia charakterizácia udalosti pred analytickým hodnotením.

Predpokladané výstupy

— Podporný nástroj pre analytikov integrovaný so systémom analytického hodnotenia (ARS), ktorý umožňuje účinnú identifikáciu a spracovanie sérií následných otrasov.

— Asociátor Net-VISA vylepšený prostredníctvom integrácie detekcií EMFP, zlepšenia asociácie signálov a kvality automatických seizmických bulletinov.

Prevádzka prenosných systémov pre vzácne plyny v Japonsku

Kontext

Keďže izotopy rádioaktívneho xenónu vznikajú pri jadrových výbuchoch aj v civilných jadrových zariadeniach, znalosti týkajúce sa pozadia civilného rádioaktívneho xenónu majú zásadný význam pre overovanie z hľadiska CTBT. Pochopenie toho, ako sa koncentrácie rádioaktívneho xenónu menia v čase a na rôznych miestach, pomáha zlepšiť interpretáciu detekcií zo strany IMS a posudzovanie výkonnosti siete.

CTBTO zriadila a prevádzkuje s podporou EÚ sieť prenosných systémov monitorovania rádioaktívneho xenónu na troch miestach v Japonsku, konkrétne v Honorobe, Mutsu a Fukuoke, ktoré pôsobia súbežne so stanicou IMS v Takasaki. Cieľom plánovaných činností je pokračovať v získavaní dát, a to na základe očakávanej finančnej podpory od japonskej vlády. Na udržanie prevádzky a činností údržby počas nasledujúcich dvoch rokov je potrebné doplnkové financovanie, aby sa zabezpečil nepretržitý zber údajov.

Výsledný dátový súbor sa poskytne signatárskym štátom a výskumným pracovníkom, čím sa prispeje k lepšiemu pochopeniu úrovní pozadia rádioaktívneho xenónu a ich vplyvu na overovacie činnosti CTBT.

Predpokladané výsledky

— Lepšie poznatky o priestorovej a časovej variabilite meraní rádioaktívneho xenónu, ktoré umožňujú lepšie pochopiť, koľko informácií možno získať z meraní na jednej stanici IMS.

Predpokladané výstupy

— Nepretržitá prevádzka troch systémov monitorovania rádioaktívneho xenónu v Japonsku, ktoré zabezpečujú kontinuálne meranie.

— Dátový súbor podporujúci analýzu priestorovej a časovej variability pozaďových koncentrácií rádioaktívneho xenónu.

Modernizácia infraštruktúry terénnych laboratórií pre inšpekcie na mieste

Kontext

V CTBT sa stanovuje vykonávanie inšpekcií na mieste (OSI) s cieľom objasniť, či došlo k jadrovému výbuchu v rozpore s touto zmluvou. Prípravná komisia na podporu tejto spôsobilosti vyvíja a udržiava vybavenie, postupy a koncepcie nasadenia potrebné na účinné inšpekčné operácie.

Kľúčovou zložkou tejto spôsobilosti je terénne laboratórium pre inšpekcie na mieste, ktoré na mieste zabezpečuje meranie a analýzu environmentálnych vzoriek odobratých počas inšpekcie. Súčasná laboratórna infraštruktúra pre rádionuklidy (RN), ktorá bola vyvinutá v roku 2013, bola zavedená počas integrovaného cvičenia v teréne v roku 2014 a vďaka činnostiam repasácie a údržby zostáva v prevádzke.

Prípravná komisia zaviedla v priebehu posledného desaťročia modulárnu a štandardizovanú koncepciu nasadenia založenú na špecializovaných leteckých kapsulách určených na zlepšenie efektívnosti dopravy a umožnenie rýchleho nasadenia. Hoci zložka vzácnych plynov terénneho laboratória pre inšpekcie na mieste už úspešne prešla na tento nový systém a bola otestovaná počas rozsiahleho cvičenia v teréne v roku 2024, zložka rádionuklidov je naďalej závislá od zastaranej infraštruktúry.

Touto činnosťou sa zmodernizuje zložka rádionuklidov terénneho laboratória pre inšpekcie na mieste tým, že sa laboratórne vybavenie začlení do štandardizovaného systému nasadenia, zlepší sa možnosť prepravy, ochrana vybavenia a prevádzkovej pripravenosti na budúce nasadenie inšpekcií na mieste.

Predpokladané výsledky

— Lepšia pripravenosť, dôveryhodnosť a nasaditeľnosť zložky verifikačného režimu CTBT pre inšpekcie na mieste.

— Lepšia ochrana, preprava, nasadenie a uvedenie laboratórneho vybavenia do prevádzky počas vykonávania inšpekcií na mieste.

— Lepšia prevádzková pripravenosť prostredníctvom technických riešení podporujúcich bezpečné a efektívne využívanie existujúceho laboratórneho vybavenia.

— Harmonizované koncepcie nasadenia a prevádzky zložky rádionuklidov a zložky vzácnych plynov laboratória, čím sa uľahčí ich používanie inšpekčnými tímami.

Predpokladané výstupy

— Dva modernizované moduly zložky rádionuklidov (RN) terénnych laboratórií pre inšpekcie na mieste začlenené do štandardizovaného systému nasadenia leteckých kapsúl s cieľom podporiť bezpečnú prepravu a rýchle nasadenie.

— Štandardizované prevádzkové postupy a konfigurácie nasadenia pre zložku rádionuklidov a zložku vzácnych plynov laboratória.

Druhý pilier: budovanie kapacít

Druhý pilier posilňuje budovanie kapacít, čo signatárskym štátom – najmä rozvojovým krajinám – umožní prispievať k verifikačnému režimu CTBT a mať z neho prospech.

Budovanie kapacít národných dátových centier

Kontext

Národné dátové centrá (NDC) zohrávajú ústrednú úlohu pri prijímaní, spracúvaní, analýze a interpretácii dát IMS a produktov IDC. Hoci mnohé signatárske štáty čoraz viac využívajú tieto zdroje na overovacie, vedecké a civilné aplikácie, výkonnosť NDC je často limitovaná obmedzenými technickými kapacitami, nedostatočnými príležitosťami na odbornú prípravu, nedostatkami v infraštruktúre a nedostatočným zastúpením žien v činnostiach súvisiacich s overovaním.

Týmto projektom sa posilnia spôsobilosti NDC prostredníctvom regionálnej a špecializovanej odbornej prípravy, odbornej technickej podpory, zavádzania a údržby systémov budovania kapacít (CBS) a cielených činností na zvýšenie účasti a odborných znalostí žien pri overovaní v rámci CTBT. Riešením nedostatkov v spôsobilostiach a podporou uchovávania znalostí projekt zlepší operácie NDC a zvýši národné príspevky k verifikačnému režimu.

Práca je štruktúrovaná do troch zložiek:

— odborná príprava a semináre zamerané na budovanie kapacít

— zavádzanie a udržiavanie systémov budovania kapacít

— praktický výcvik v rámci iniciatívy She Shapes Science

Predpokladané výsledky

— Posilnenie infraštruktúry a kapacít NDC na získavanie, spracovanie a analýzu dát (seizmických, hydroakustických a infrazvukových a rádionuklidových) s podporou zavedených a udržiavaných riešení CBS.

— Posilnenie kapacity zamestnancov NDC nezávisle analyzovať udalosti, poskytovať technické poradenstvo vnútroštátnym orgánom a účinnejšie prispievať k regionálnym a medzinárodným overovacím činnostiam.

Predpokladané výstupy

— Vyškolenie 45 zamestnancov NDC prostredníctvom regionálnej a špecializovanej odbornej prípravy/seminárov.

— Uskutočnenie troch regionálnych seminárov a kurzov odbornej prípravy a dvoch školení týkajúcich sa softvéru SeisComp.

— Zavedenie, zmodernizovanie alebo udržiavanie až do 12 systémov budovania kapacít na podporu získavania, spracovania a analýzy seizmických, hydroakustických a infrazvukových a rádionuklidových dát.

— Poskytovanie technickej podpory a následnej pomoci na posilnenie prevádzkovej výkonnosti NDC vrátane koučingu, odstraňovania problémov, údržby a činností na uchovávanie znalostí.

— Poskytnutie odbornej prípravy a mentoringu ôsmim ženám pracujúcim v NDC prostredníctvom praktického výcviku v rámci iniciatívy She Shapes Science, čím sa posilní ich účasť a technické odborné znalosti v overovacích činnostiach CTBT.

Regionálny úvodný kurz pre inšpekcie na mieste – 2027 (Latinská Amerika a Karibik)

Kontext

V CTBT sa stanovuje vykonávanie inšpekcií na mieste (OSI) s cieľom objasniť, či došlo k jadrovému výbuchu v rozpore s touto zmluvou. Kým zmluva nadobudne platnosť, dočasný technický sekretariát (PTS) udržiava operačnú pripravenosť na inšpekcie na mieste prostredníctvom štruktúrovaného programu odbornej prípravy a budovania kapacít.

Regionálne úvodné kurzy pre inšpekcie na mieste poskytujú základné znalosti o metodikách v rámci zmluvy a inšpekcií na mieste a slúžia ako hlavný vstupný bod pre lineárny program odbornej prípravy pre inšpekcie na mieste pre náhradných inšpektorov. Skúsenosti ukázali, že organizovanie regionálnych úvodných kurzov v danom regióne zvyšuje nominácie a účasť a prispieva k väčšej geografickej rozmanitosti, rodovej rovnosti a zastúpeniu nedostatočne zastúpených skupín v rámci plánu odbornej prípravy pre inšpekcie na mieste.

Po úspešnej realizácii regionálneho úvodného kurzu RIC-26 v Afrike v roku 2024 a v súlade s modelom rotácie regiónov sa kurz RIC-27 plánuje pre región Latinskej Ameriky a Karibiku. Touto činnosťou sa posilní udržateľnosť, inkluzívnosť a účinnosť systému odbornej prípravy pre inšpekcie na mieste a podporí sa dlhodobá pripravenosť verifikačného režimu CTBT.

Predpokladané výsledky

— Posilnenie operačnej pripravenosti na inšpekcie na mieste prostredníctvom zvýšenia účasti expertov z regiónu Latinskej Ameriky a Karibiku na príprave odbornej prípravy pre inšpekcie na mieste.

— Zlepšenie znalostí technických expertov z regiónu Latinskej Ameriky a Karibiku o CTBT a požiadavkách na inšpekcie na mieste.

— Posilnenie schopnosti signatárskych štátov nominovať kvalifikovaných kandidátov do lineárneho programu odbornej prípravy pre inšpekcie na mieste, čím sa podporí udržateľnosť zoznamu náhradných inšpektorov.

— Rozšírenie skupiny kvalifikovaných kandidátov na náhradných inšpektorov s väčšou geografickou rozmanitosťou, rodovou rovnosťou a zastúpením nedostatočne zastúpených skupín v rámci plánu odbornej prípravy pre inšpekcie na mieste.

— Väčšie regionálne zapojenie do výcvikových činností CTBTO a verifikačného režimu CTBT.

Predpokladané výstupy

— Usporiadanie jedného regionálneho úvodného kurzu v regióne Latinskej Ameriky a Karibiku.

— Vývoj a sprístupnenie prípravných modulov elektronického vzdelávania všetkým vybraným účastníkom.

— Vyučovanie v triede a praktické školenia o technikách inšpekcií na mieste.

— Uskutočnenie záverečného praktického cvičenia.

— Vyškolenie viac ako 30 technických expertov zo signatárskych štátov pomocou metódy zmiešaného učenia.

— Zdokumentovanie odporúčaní a získaných poznatkov v správe o hodnotení po ukončení kurzu.

Program na podporu technických expertov

Kontext

Mnohé rozvojové signatárske štáty čelia finančným obmedzeniam, ktoré limitujú účasť ich expertov na vedeckých a technických zasadnutiach CTBTO. Tým sa môže znížiť ich príspevok k diskusiám a odporúčaniam v otázkach týkajúcich sa verifikačného režimu, a to aj napriek tomu, že zohrávajú dôležitú úlohu pri zriaďovaní staníc IMS ako hostiteľské štáty a pri zriaďovaní NDC.

Program podpory technických expertov (TESP), ktorý bol zriadený v roku 2006, podporuje účasť kvalifikovaných expertov z rozvojových krajín na oficiálnych technických zasadnutiach CTBTO. Tento program tým, že uľahčuje ich zapojenie do činností súvisiacich s overovaním, posilňuje vnútroštátne technické kapacity, podporuje výmenu poznatkov a zvyšuje inkluzívnosť a rozmanitosť technickej práce prípravnej komisie. Kľúčovými výberovými kritériami zostávajú vyvážené zastúpenie mužov a žien a geografické zastúpenie.

Predpokladané výsledky

— Vyššia účasť expertov z rozvojových signatárskych štátov v orgánoch prípravnej komisie zodpovedných za tvorbu politík.

— Posilnenie technickej kapacity rozvojových signatárskych štátov.

— Zlepšenie inkluzívnosti, rozmanitosti a geografického zastúpenia v technickej činnosti Komisie.

Predpokladané výstupy

— Podpora účasti 52 technických expertov z rozvojových signatárskych štátov na zasadnutiach pracovnej skupiny B.

— Uľahčenie rodovo vyváženej a geograficky rôznorodej účasti expertov.

Mladí lídri CTBT

Kontext

Iniciatíva Mladí lídri CTBT (CYL) vychádza z úspechu mládežníckej skupiny CTBTO (CYG), do ktorej sa od roku 2016 zapojilo prostredníctvom budovania kapacít, výskumu a osvetových činností v oblasti nešírenia jadrových zbraní a odzbrojenia takmer 2 000 mladých ľudí zo 137 krajín.

Pri príležitosti 30. výročia CTBT a 10. výročia CYG sa touto iniciatívou premení existujúca sieť na štruktúrovanejšiu a udržateľnejšiu globálnu mládežnícku platformu. CYL na základe získaných skúseností a konzultácií s členmi posilní zapojenie, vodcovstvo a presadzovanie záujmov mládeže na podporu CTBT a zároveň zabezpečí vyvážené regionálne zastúpenie a širokú účasť signatárskych štátov.

Predpokladané výsledky

— Posilnenie schopnosti mladých lídrov presadzovať ciele CTBT a viesť iniciatívy zamerané na mládež na vnútroštátnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni.

— Silnejšie a rozmanitejšie zapojenie mládeže na podporu všeobecného uplatňovania CTBT a nadobudnutia jej platnosti.

— Vyššia účasť mladých lídrov na vedeckých, diplomatických a politických fórach zaoberajúcich sa CTBT, nešírením jadrových zbraní a odzbrojením.

— Rozšírenie globálneho pôsobenia a zviditeľnenia posolstiev súvisiacich s CTBT prostredníctvom zapojenia mládeže a digitálnych platforiem zameraných na mladých ľudí.

Predpokladané výstupy

— Začatie činnosti riadiaceho výboru vedeného mládežou, ktorý usmerňuje sieť CYL.

— Realizovanie programu budovania kapacít s cieľom posilniť znalosti, vodcovské schopnosti, podporu a komunikačné zručnosti členov.

— Podpora poskytovaná pre účasť v rámci CYL na kľúčových vedeckých a diplomatických fórach zaoberajúcich sa CTBT, nešírením jadrových zbraní a odzbrojením.

— Realizovanie iniciatív zameraných na osvetu a angažovanosť pod vedením mládeže vrátane hlavných kampaní CTBTO (napr. Global Art Campaign, „Be the Voice of SnT2025“) a nových činností zameraných na mládež.

— Zriadenie siete absolventov CYL na udržanie angažovanosti a zachovanie inštitucionálnych znalostí.

— Vývoj komunikačných a osvetových produktov na zvýšenie zviditeľnenia a dosahu činností CYL.

— Posilnenie strategických partnerstiev s medzinárodnými organizáciami, akademickými inštitúciami, think-tankmi a mládežníckymi sieťami.

Podpora rovnakého prístupu k príležitostiam

Kontext

V roku 2022 CTBTO s podporou EÚ spustila mentorský program pre ženy na začiatku kariéry v oblasti STEM pri príležitosti 25. výročia CTBT. Odvtedy sa úspešne ukončili štyri cykly programu a v súčasnosti sa vykonáva jeho piaty cyklus, v rámci čoho sa podporuje 141 účastníčok programu zo všetkých šiestich geografických regiónov CTBTO, z ktorých väčšina pochádza z rozvojových krajín.

Program spája ženy na začiatku kariéry so skúsenými technickými expertmi, pomáha im rozširovať profesijné siete, posilňovať zručnosti a zvyšovať informovanosť o kariérnych príležitostiach v oblastiach STEM, nešírenia jadrových zbraní a odzbrojenia a v oblastiach súvisiacich s CTBT. Mentorstvo dopĺňajú tematické semináre, workshopy a činnosti zamerané na rozvoj zručností, ktoré prispievajú k zvyšovaniu počtu kvalifikovaných odborníčok.

Hoci sa týmto úsilím podporujú ciele v oblasti osvety a náboru, dosiahnutie rodovej rovnováhy si vyžaduje aj trvalé opatrenia na prilákanie kvalifikovaných žien do PTS, ich rozvoj a udržanie. Projekt bude preto kombinovať kontinuálne mentorské činnosti s cielenými opatreniami na posilnenie inštitucionálneho rámca pre rodovú rovnosť, posilnenie postavenia žien a začlenenie na pracovisku.

Predpokladané výsledky

— Zvýšenie počtu kvalifikovaných žien na začiatku kariéry v oblastiach STEM, nešírenia jadrových zbraní a odzbrojenia a rozšírenie okruhu talentov technických expertiek.

— Zvýšenie informovanosti o verifikačnom režime CTBT a súvisiacich odborných príležitostiach.

— Posilnenie inštitucionálneho rámca, ktorý podporuje rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien (GEWE).

Predpokladané výstupy

— Podpora najmenej 40 žien na začiatku kariéry prostredníctvom mentorského programu v rokoch 2027 až 2029.

— Realizovanie činností v oblasti rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien, o ktorých sa každý rok podajú správy v rámci medziorganizačného procesu Organizácie Spojených národov.

Vykonávanie a monitorovanie opatrení a podávanie správ

Kontext

Na základe skúseností získaných pri vykonávaní rozhodnutia Rady (SZBP) 2023/2064 z 25. septembra 2023 a vzhľadom na rozsah a zložitosť navrhovaných činností je potrebná špecializovaná podpora na riadenie programu s cieľom zabezpečiť účinnú koordináciu, včasné vykonávanie a nepretržité monitorovanie projektov a podávanie správ o nich. Vyčlenená osoba, ktorá nie je zamestnancom, by slúžila ako ústredné kontaktné miesto pre činnosti financované EÚ, podporovala by koordináciu v rámci všetkých divízií a zabezpečovala včasné a presné podávanie správ EÚ.

Predpokladané výsledky

— Zlepšenie koordinácie činností financovaných EÚ a dohľadu nad nimi.

— Posilnenie monitorovania, podávania správ a komunikácie s EÚ.